

Aika 15.04.2025 klo 18:00 - 19:41

Paikka Kapungintalo, kokoushuoneet 1-2

LUETTELO KÄSITELLYISTÄ ASIOISTA

Pykälä	Otsikko	Sivu
§ 36	Kokouksen järjestäytyminen	3
§ 37	Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)	4
§ 38	Kiinteistöistä luopuminen, vaihe 2 (vuodet 2025-2027)	6
§ 39	Vastaus valtuustoaloitteeseen Puistokujan päiväkodin leikkipuiston säilyttämisestä, kunnes alueelle rakennetaan uutta vaikka päiväkotirakennus puretaan	10
§ 40	Gallträskin vedenlaaduntarkkailu, vesikasvillisuudenseuranta sekä vesikasvillisuuden poisto vuonna 2024	12
§ 41	Keskustelua kuluneesta valtuustokaudesta	19
Puheenjohtaja	Konsta Saarela	

Läsnä	Saarela Konsta Villa Sami Björk Bo-Christer Löfstedt-Söderholm Gunilla Limnell Patrik Huttunen Jarkko Waselius Lulu Laurikainen Lasse Blom Sabina Harju Marianna Porvali Leena	puheenjohtaja varapuheenjohtaja jäsen jäsen jäsen jäsen jäsen varajäsen nuorisovaltuuston edustaja yhdyskuntatoimen johtaja talous- ja hallintoasiantuntija
Poissa	Myllymäki Hanna-Riikka Tupamäki Binga Ala-Reinikka Tapani	jäsen jäsen kaupunginhallituksen edustaja
Käsitellyt asiat	36 - 41	
Allekirjoitukset	Konsta Saarela puheenjohtaja Sami Villa pöytäkirjantarkastaja	Leena Porvali pöytäkirjanpitäjä Gunilla Löfstedt-Söderholm pöytäkirjantarkastaja
Pöytäkirja asetetaan yleisesti nähtäville	Kauniaisten kaupungin kotisivuilla 22.04.2025	

Yhdyskuntavaliokunta	§ 36	15.04.2025
----------------------	------	------------

Kokouksen järjestäytyminen

YLKV 15.04.2025 § 36

Valiokunta on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on läsnä.

Päätösehdotus:

Puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Valiokunta valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa.

Päätös:

Puheenjohtaja totesi kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.
Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Sami Villa ja Gunilla Löfsdtedt-Söderholm.

Yhdyskuntavaliokunta

§ 37

15.04.2025

Viranhaltijoiden päätöspöytäkirjat (kuntalain 92 §)

YLV 15.04.2025 § 37

Valiokunta, sen puheenjohtaja tai toimialajohtaja voivat kuntalain 92 §:n ja hallintosäännön 25.1 §:n mukaan ottaa käsiteltäväkseen alaisensa viranhaltijan toimivaltaan siirrettyssä asiassa tehdyn päätöksen, jollei kaupunginhallitus, sen puheenjohtaja tai kaupunginjohtaja ole ilmoittanut asian ottamisesta kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Kuntalain mukaan valiokunnan käsiteltäväksi ei kuitenkaan saa ottaa lain tai asetuksen mukaisia lupa-, ilmoitus-, valvonta tai toimitusmenettelyä koskevia asioita. Käsiteltäväksi ei myöskään saa ottaa kuntalain 51 §:ssä tarkoitettulle kuntien yhteiselle toimielimelle siirrettyjä asioita, jos asianomaiset kunnat niin sopivat.

Valiokunnalle on kuntalain 92 §:n mukaisesti lähetetty viranhaltijoiden päätöspöytäkirjoja edellisen kokouksen jälkeen tehdyistä päätöksistä. Päätösluettelo on esityslistan **oheismateriaalina** (ei julkaista). Puheenjohtajalle ja toimialajohtajalle viranhaltijapäätökset on toimitettu sähköisesti hallintosäännön 26.3 §:n määräyksen mukaisesti.

Asia on otettava ylemmän toimielimen käsiteltäväksi sen ajan kuluessa, jossa kuntalain 134 §:ssä tarkoitettu oikaisuvaatimus päätöksestä on tehtävä. Tämän varmistamiseksi valiokunnan jäsenten tulee ilmoittaa ennen kokousta valiokunnan puheenjohtajalle tai toimialajohtajalle päätökset, joihin harkitsevat otto-oikeuden käyttämistä ja mielellään myös ne päätökset, joista muutoin toivovat lisätietoja kokouksessa.

Valiokunnan puheenjohtajan ja toimialajohtajan on otto-oikeuskelpoisista päätöksistä hallintosäännön 26.3 §:n mukaisesti tiedon saatuaan otettava huomioon otto-oikeusaika ja valiokunnan kokousaikataulu.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta

- a) merkitsee tiedoksi oheismateriaalista ilmenevät päätökset,
- b) päättää olla käyttämättä kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeuttaan niissä ottokelpoisissa päätöksissä, joissa kuntalain mukainen otto-oikeusaika ei ole kulunut umpeen ja
- c) toteaa, että myöskään valiokunnan puheenjohtaja ja toimialajohtaja eivät ole ottaneet asioita valiokunnan käsiteltäviksi.

Päätös:

Yhdyskuntavaliokunta

§ 37

15.04.2025

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA - Viranhaltijapäätösten päätösluettelo

Yhdyskuntavaliokunta

§ 38

15.04.2025

Kiinteistöistä luopuminen, vaihe 2 (vuodet 2025-2027)

YLV 15.04.2025 § 38

409/10.03.02.03/2024

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
rakennuttajapäällikkö Tomi Salminen, puh. 050 411 5905
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Taustaa

Kiinteistöistä luopumisen taustalla on talouden tasapainottamisohjelman mukainen tavoite optimoida kaupungin julkisten rakennusten määrää ja pienentää kaupungin kiinteistökantaa 10 % kerrosalassa mitattuna vuosien 2024-2028 aikana. Lisäksi taloudentasapainottamisohjelmassa on asetettu tavoite vähentää kiinteistöjen ylläpitokuluja 400 000 € vuosien 2025-2027 aikana, mikä vastaa noin 2% ylläpitokuluissa. Mikäli kiinteistökannan optimointi ja kiinteistöistä luopuminen etenisi esityksen mukaisesti olisi mahdollista saavuttaa huomattavasti suurempiakin säästöjä.

Joidenkin luovutettaviksi esitettävien kiinteistöjen osalta kaupunginhallitus on päättänyt luopumisesta jo aikaisemmin kokouksessaan 27.11.2023 § 206 säästöehdotuksien hyväksymisen yhteydessä.

Linkki asian käsittelyyn:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2023420-8>

Asian valmistelua on jatkettu vuoden 2024 aikana. Yhdyskuntatoimen esitystä luovutettavista kiinteistöistä käsiteltiin yhdyskunta- ja käyttäjävaliokunnissa sekä kaupunginhallituksessa syksyllä 2024.

Kuten yhdyskuntavaliokunta 17.09.2024 § 78 on esittänyt, kiinteistöistä luopumisen aikataulu pyritään suunnittelemaan kokonaisuutena, jossa huomioidaan korvaaviin tiloihin siirtyminen sekä mahdollinen uudisrakentaminen. Suunnittelu korvaaville tiloille toteutetaan yhdessä käyttäjien kanssa ennen päätösten toimeenpanoa.

Kaupunginhallitus on 30.09.2024 § 132 käsitellyt asiakokonaisuutta, jonka tavoitteena on vähentää 10% kiinteistökannasta ja hyväksynyt kokonaisesityksen kaupungin kiinteistöistä luopumiseksi.

Linkki asian käsittelyyn:

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meetingitem&id=2024523-6>

Asian eteneminen ja seuraavat vaiheet

Vaikka tavoite on suunnitella kiinteistöistä luopuminen kokonaisuutena, on perusteltua poimia joukosta ne kiinteistöt, jotka eivät vaadi toimintojen uudelleen sijoittamista, jotta asiaa päästään edistämään ja toimeenpanemaan mahdollisimman nopealla aikataululla.

Kiinteistökannan tiivistäminen ja kiinteistöistä luopuminen on usean vuoden prosessi, jossa kiinteistöt voidaan jakaa karkeasti kolmeen kategoriaan:

- Toteutuneet (VAIHE 1)
- Keskeneräiset, joista luopumista edistetään lähivuosina. Osasta päätökset on jo tehty, mutta ei vielä toteutettu. Näiden lisäksi neljä kohdetta, joihin tässä esityksessä haetaan päätöstä. (VAIHE 2)
- Keskeneräiset, jotka edellyttävät suunnittelua tilojen käyttäjien kanssa tai asemakaavamuutoksia toteutuakseen, käsitellään myöhemmin. (VAIHE 3)

Toteutuneet kohteiden luovutukset (VAIHE 1)

- Heikelintie 12 myyty 15.10.2024
- Bergan myyty 6.3.2025. Ostaja siirtää rakennuksen huhtikuun loppuun mennessä.

Keskeneräiset, joista luopumista seuraavaksi edistetään (VAIHE 2)

Kolme kohdetta, joista päätökset tehty:

- Heikelintie 5 pk
 - Päätös myynnistä KH 27.11.2023 § 206
 - KH 25.3.2024 § 50 päättänyt, että tontilla käynnistetään asemakaavan muutos siten, että se mahdollistaa jatkossa asumiskäytön.
 - Myydään kaavamuutoksen jälkeen v. 2026
- Grankotten pk
 - Myydään tontti ja rakennus puretaan kirjaston väistötilakäytön jälkeen
 - Ruotsinkielinen varhaiskasvatus on luopunut kesällä 2024
 - Päätös myynnistä KH 27.11.2023 § 206
 - Uusi asemakaava lainvoimainen 27.3.2025
- Kavallintie 14A
 - Päätös purkamisesta KH 27.11.2023 § 206
 - Kaavoitusmahdollisuuden tarkastelu 2025
 - Kaavoituksen mahdollinen käynnistäminen 2026

Neljä kohdetta, joiden edistämiseen tarvitaan päätöksiä:

- Laskettelurinteen huoltorakennuksesta (Petaksentie 10) luovutaan. Kohteessa ei järjestetä lakisääteistä toimintaa.
 - Käynnistetään kohteen myymisen valmistelut
 - Mahdollinen ostotarjous tuodaan YLKV -> KH:n käsiteltäväksi
- Smedsintie 8:sta luovutaan. Kohde on pieni omakotitalo.
 - Vaatii kaavoituksen, koska ok-talolla ei ole omaa tonttia
 - Tarvitaan päätös kaavoituksen käynnistämisestä YLKV -> KH

Yhdyskuntavaliokunta

§ 38

15.04.2025

- Bembölientie 40:stä luovutaan. Rakennus on peruskorjauksen tarpeessa oleva pientalo. Kiinteistö voidaan myydä tontteina, mikäli asemakaavaan tehdään muutos.
 - Tarvitaan päätös kaavoituksen käynnistämisestä YLKV -> KH
 - Kaavamuutoksen jälkeen vanha rakennus puretaan
- Jäähallin asunto (Vanha Turuntie 42) puretaan. Rakennus on alkuperäiskuntoinen ja vaatii laajaa remonttia. Asunto on tyhjiillään, lämmöt on kytketty pois ja putkisto tyhjennetty.
 - Tarvitaan purkupäätös
 - Asia kannattaa yhdistää jäähalliprojektin toteutukseen

Keskeneräiset, joista luopumista seuraavaksi edistetään myöhemmin (VAIHE 3)

Luovuttavien kiinteistöjen listalla on paljon kohteita, mitkä vaativat pidempää valmisteluaikaa, toimintojen siirtämistä muualle ja mm. kaavamuutoksia. Nämä tuodaan päätöksen tekoon myöhemmin.

Yhdyskuntatoimen esitys jatkotoimenpiteistä

Yhdyskuntatoimi on tarkastellut vaihtoehtoja luovutettavien kiinteistöjen osalta. Aikataulun nopeuttamiseksi on perusteltua poimia listalta ne kohteet, joita voidaan edistää nopealla aikataululla. **Liitteenä** olevassa taulukossa (liite poistuvista kiinteistöistä vaiheistettuna) vaiheen 2 kiinteistöistä luopumista esitetään valmisteltavan seuraavaksi. Todetaan, että kolmen kohteen päätökset ovat jo kunnossa. Näistä luopumista edistetään aikaisempien päätösten mukaisesti (Heikelintie 5 pk, H Grankotten pk ja Kavallintie 14A).

Neljän kohteen osalta esitetään kaupunginhallitukselle seuraavaa:

- Laskettelurinteen huoltorakennuksesta myymisen valmistelut käynnistetään.
- Smedsintie 8 myymisen valmistelut käynnistetään. Päätetään kaavoituksen käynnistämisestä.
- Bembölientie 40 myymisen valmistelut käynnistetään. Päätetään kaavoituksen käynnistämisestä.
- Jäähallin asunto. Päätetään rakennuksen purkamisesta.

Taulukon vaiheen 3 kohteet vaativat enemmän valmistelua, joten ne tuodaan päätöksen tekoon myöhemmin.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta päättää esittää kaupunginhallitukselle, että se hyväksyisi esityksen vaiheen 2 toimenpiteistä kaupungin kiinteistöistä luopumiseksi.

Päätös:

Yhdyskuntavaliokunta	§ 38	15.04.2025
----------------------	------	------------

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Yhdyskuntatoimen esitys luovutettavista kiinteistöistä (päivitetty xx.xx.2025)
Liite poistuvista kiinteistöistä vaiheistettuna

Jakelu:

Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

§ 39

15.04.2025

Vastaus valtuustoaloitteeseen Puistokujan päiväkodin leikkipuiston säilyttämisestä, kunnes alueelle rakennetaan uutta vaikka päiväkotirakennus puretaan

YLV 15.04.2025 § 39

158/00.02.10.00/2025

Lisätiedot:

rakennuttajapäällikkö Tomi Salminen, puh. 050 4115905
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valtuutettu Suvi Kiesiläinen esittää 17.3.2025 valtuustolle jättämässään aloitteessa (**oheismateriaali**) Puistokujan päiväkodin leikkipuiston säilyttämistä, kunnes alueelle rakennetaan uutta, vaikka päiväkotirakennus puretaan.

Aloite on esityslistan **oheismateriaalina** ja löytyy myös oheisen linkin kautta

<https://kauniainen10fi.oncloudos.com/kokous/2025593-8-42104.PDF>

Puistokujan päiväkotia on esitetty (KH 30.9.2024 §132) purettavaksi kaupungintalokorttelin tieltä. Tilanne Puistokujan päiväkodin osalta on muuttunut, kun kaupunginvaltuusto 17.03.2025 hylkäsi kaupungintalokorttelin asemakaavan. Tilakeskus on neuvotellut kevään aikana tyhjänä olevan Puistokujan päiväkotirakennuksen vuokraamisesta Espoon kaupungille väistötiloiksi ajalle 6/2026–12/2027.

Päiväkotirakennusta ei siis vielä pureta, ja piha-alueen leikkivälineet tarkastetaan ja pidetään turvallisessa käyttökunnossa. Mikäli huonokuntoisia leikkivälineitä joudutaan poistamaan, ei uusia hankita tilalle. Huonokuntoisia leikkivälineitä voidaan mahdollisesti korvata Grankottenista ja Oasenista siirrettävillä leikkivälineillä.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta hyväksyy vastauksen valtuustoaloitteeseen Puistokujan päiväkodin leikkipuiston säilyttämisestä.

Lisäksi valiokunta lähettää vastauksen valtuustoaloitteeseen edelleen tiedoksi KH:lle ja KV:lle, ja esittää että KV toteaisi aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Oheismateriaali:

JULK_Valtuustoaloite

Jakelu:

Yhdyskuntavaliokunta

§ 39

15.04.2025

Aloitteen jättäjä
Kaupunginhallitus

Yhdyskuntavaliokunta

§ 40

15.04.2025

Gallträskin vedenlaaduntarkkailu, vesikasvillisuudenseuranta sekä vesikasvillisuuden poisto vuonna 2024

YLV 15.04.2025 § 40

31/11.01.01.02/2021

Lisätiedot:

ympäristöpäällikkö Anna-Lena Granlund-Blomfelt, puh. 050 323 6269
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Gallträskin ruoppaushankkeen viranomaistarkkailun päätyttyä vuonna 2014, järveä on tutkittu ja hoidettu yhdyskuntavaliokunnan hyväksymän Gallträskin seuranta- ja hoito-ohjelman 2021–2030 mukaisesti. Tarkkailu on vapaaehtoista, ja vesistötarkkailun ja kasvillisuusseurannan lisäksi ohjelmassa esitetään mm. koe- ja hoitokalastusta sekä vesikasvillisuuden poistoa.

Vuonna 2024 toteutettiin järven vedenlaaduntarkkailun ja kasviplanktonin seurannan lisäksi vesikasvillisuudenseurantaa sekä poistettiin vesikasvillisuutta. Tarkkailut ja seurannat suoritti Länsi-Uudenmaan vesiensuojeluyhdistys ry (LUVY). Vesikasvillisuuden poistokokeilut toteutti Rantaparturit Oy.

Vedenlaadutarkkailu sekä kasviplanktonin seuranta

Gallträskistä on otettu vesinäytteitä varhaisimmillaan 1970-luvulla ja sen jälkeen satunnaisesti. Ruoppaushankkeen vuosien 2006–2007 kokeiluiden jälkeen näytteitä on otettu säännöllisesti vuosittain tai kahden vuoden välein. Kasviplanktonnäytteitä on järvihavaintopaikoilta otettu vuodesta 2012 alkaen vuoden tai kahden välein.

Vuonna 2024 vesinäytteitä otettiin kolme kertaa tarkkailukaudella (maalis-lokakuu) kolmesta näytteenottopaikasta, eli järven koillisosasta, keskiosasta sekä Gallträskistä laskevasta purosta. Vesinäytteistä analysoitiin kiintoaine, sameus, happi, alkaliniteetti, pH, sähkönjohtavuus, väriluku, kemiallinen hapenkulutus, kokonaistyppe, ammoniumtyppe, nitriitti-nitraattityppi, kokonaisfosfori, fosfaattifosfori ja a-klorofylli. Vedenlaadun tarkkailua täydennettiin myös kasviplanktonseurannalla.

Gallträskin veden happipitoisuus oli maaliskuussa jään alla alentunut (kylläisyys 11–36 %) ja vedessä oli selvä rikkivedyn haju, mikä liittyy hapettomuuteen. Gallträskin matalassa vesipatsaassa happipitoisuuden alentuminen talvisin on kuitenkin tavanomaista. Kevättalvella 2024 happipitoisuuteen on voinut vaikuttaa myös pitkä ja varhain alkanut jääpeitteinen kausi. Happitilanne oli Gallträskissä heinäkuussa hyvä (96–99 %) ja lokakuussa tyydyttävä (60–63 %).

Veden sameus ja kiintoainepitoisuus ovat Gallträskissä ruoppauksen jälkeen vaihdelleet jonkin verran ja ovat ruoppauksen aikaan olleet hetkellisesti koholla. Myös maaliskuussa 2024 veden sameus oli koholla havaintopaikalla Gallträskin keskiosassa, kun taas heinäkuussa ja lokakuussa vesi oli aiempaa kirkkaampaa.

Ravinnepitoisuudet ovat ruoppauksen jälkeen ja etenkin viime vuosina olleet Gallträskissä melko matalat, typpipitoisuus on ollut ajoittain talviaikaan korkeampi. Vuonna 2024 Gallträskin vesi oli erityisesti kesällä kirkasta, a - klorofyllipitoisuudet olivat entisestään madaltuneet ja veden pH kohonnut. Kesällä 2024 ravinnepitoisuudet vastasivat *erinomaista ekologista tilaa*, kuten myös vuosina 2019–2022. Vuosina 2010–2016 tulokset ovat ajoittain vastanneet hyvää tai typen osalta tyydyttävää tilaa.

Veden pH on Gallträskissä kesällä 2024 ollut aiempaa korkeampi ja talvella hieman matalampi, mikä on voinut aiheutua runsastuneen uposkasvillisuuden aiheuttamista suuremmista vaihteluista. Kesällä runsas vesiruton perustuotanto nostaa pH:ta ja talvella puolestaan kasvimateriaalin hajotustoiminta laskee sitä. Alkaliniteetti, joka kuvaa veden kykyä vastustaa happamoitumista, ei ole järvestä alentunut ja on vuosina 2010–2024 vaihdellut välillä 0,45–1,17 mmol/l. Väriluku Gallträskissä vaikuttaisi puolestaan kesäaikaan hieman laskeneen viime vuosina.

Gallträskinpurossa vedenlaadun kehitys on ollut pääasiassa samansuuntaista kuin Gallträskissä, mutta vaihtelu on ollut ajoittain järveä suurempaa ja vedenlaatu heikompaa.

Kasviplankton

Kasviplankton on tärkeä biologinen muuttuja, jota käytetään vesimuodostumien ekologisen tilan arvioinnissa. Kasviplanktonin käyttö indikaattorina perustuu sen kykyyn reagoida nopeasti veden laadun muutoksiin. Kasviplanktonbiomassan avulla kuvataan järven rehevyyttä, mutta myös kasviplanktonyhteisön koostumus ja monimuotoisuus antavat tarkempaa tietoa, joiden perusteella voidaan arvioida vesistön mahdollista tilan muutosta.

Gallträskin keskiosan havaintopaikalla kasviplanktonin kokonaisbiomassa oli 398 µg/l ja koillisosan havaintopaikalla järven 493 µg/l, mikä vastasi matalien *humusjärvien tyypissä erinomaista ekologista tilaluokkaa*. Keskiosan havaintopaikalla taksoneita todettiin yhteensä 36 ja koillisosan havaintopaikalla 3 niistä oli 42. Haitallisia sinileviä ei todettu ollenkaan eli niiden osuus oli molemmilla havaintopaikoilla 0 %, mikä sekin vastasi erinomaista tilaa, samoin kuin molempien havaintopaikkojen rehevyyttä kuvaavan TPI-indeksin arvot (-1,5307 ja -0,8632).

Biomassaltaan runsaimmat lajiryhmät keskiosan havaintopaikalla olivat nielulevät (57 %), kultalevät (20 %), muut yksisoluiset tai siimalliset levät (8 %), viherlevät (5 %), muut (4 %) ja panssarisiimalevät (3 %). Muiden lajiryhmien osuudet olivat ≤1 % kunkin. Koillisosan havaintopaikalla nieluleviä oli 83 %, viherleviä 5 %, muita yksisoluisia ja siimallisia 3 %, panssarisiimaleviä 2 %, sinileviä 2 % ja piileviä 2 %, muiden lajiryhmien osuuksien ollessa ≤1 %.

Kasviplanktontulokset voivat vaihdella esimerkiksi sääolosuhteiden vaikutuksesta paljonkin eikä yksittäisistä tuloksista voida välttämättä tehdä päätelmiä kehityssuunnista. A-klorofyllipitoisuuksien ja kasviplanktonbiomassan pientyminen entisestään näyttäisi tapahtuneen samoihin aikoihin, kun uposkasvillisuus on järvestä alkanut runsastua. Runsaalla uposkasvillisuudella on taipumusta kirkastaa vettä ja hillitä kasviplanktonin kasvua, sillä uposkasvit

Yhdyskuntavaliokunta

§ 40

15.04.2025

kilpailevat kasviplanktonin kanssa ravinteista ja jotkin lajit voivat jopa erittää kasviplanktonin kasvua estäviä kemiallisia yhdisteitä.

Yhteenvedo

Ruoppausvuosien jälkeen Gallträskin ravinne- ja a-klorofyllipitoisuudet ovat pysyneet pääasiassa matalina. Vuonna 2024 Gallträskin vesi oli erityisesti kesällä kirkasta, a-klorofyllipitoisuudet olivat entisestään madaltuneet ja veden pH kohonnut. Kaikki kasviplanktonmuuttajat sekä veden kesäajan ravinnepitoisuudet *heijastivat erinomaista ekologista tilaa* verrattuna matalien humusjärvien pintavesityypin raja-arvoihin. Kirkas vesi, vähentynyt kasviplanktonituotanto ja suuremmat pH:n vaihtelut voivat liittyä vuosien 2020–2024 aikana vesikasvillisuusseurannoissa havaittuun uposkasvien, ensin kiehkuraärvien ja sitten vesiruton, runsastumiseen. Uposkasvit kirkastavat vettä, sillä ne mm. kilpailevat kasviplanktonin kanssa ravinteista, ja massakasvustoina esiintyessään vesirutolla voi olla voimakas vaikutus ympäröivään ekosysteemiin.

Gallträskin seuranta- ja hoito-ohjelman 2021–2030:n mukaan seuraava vedenlaadun ja kasviplanktonin tarkkailu suoritetaan vuonna 2026.

Raportti vuoden 2024 vedenlaatutarkkailusta sekä kasviplanktonin seurannasta löytyy esityslistan **liitteenä 1**.

Vesikasvillisuudenseuranta sekä vesiruton lisäkartoitus

Gallträskillä vesikasvillisuudenseurantaa on tehty 1940-luvun lopusta epäsäännöllisesti 1990-luvulle asti. Vuodesta 2002 lähtien kaupunki on seurannut kasvillisuutta säännöllisesti käyttäen kolmea samaa seurantalinjaa. Vuoden 2024 kasvillisuudenseuranta suoritettiin heinäkuussa. Kasvillisuuden peittävyys ja lajit kirjattiin ylös, ja tulokset analysoitiin. Kunkin linjan leveys oli noin 5 metriä ja kaksi linjaa oli pituudeltaan noin 100 metriä ja yksi noin 255 metriä. Kasvillisuuden peittävyys arvioitiin asteikolla 1–7. Upos- ja pohjalehtisten havainnoinnissa käytettiin apuna vesikiikaria, haravaa ja heittoharaa. Näkyvyys vesikiikarilla oli hyvä n. 1,5–1,7 m syvyyteen eli monin paikoin järven pohjaan asti.

Vesiruttoa kartoitettiin neljällä erillisellä linjalla järven lounaispään matalikossa, koillisrannassa, luoteisrannalle ja itärannalle. Vesiruttoa havainnoitiin myös linjojen välillä liikkuen.

Vuoden 2024 vesikasvillisuusseurannassa havaittiin yhteensä 45 lajia, joista 17 oli varsinaisia vesikasveja. Lajimäärä oli hieman suurempi kuin aiemmissa kartoituksissa vuosina 2011–2022 (31–39 lajia). Vuonna 2024 havaitut lajit olivat pääosin samoja kuin aiempina seurantavuosina. Aiemmin havaitsemattomana lajina tavattiin näkinpartainen (*Chara virgata*).

Ravinteisuusluokituksen saaneista vesikasvi- ja rantalajeista (30 lajia) suurin osa oli ravinteisuuden suhteen indifferenttejä eli monenlaisiin erilaisiin ravinneolosuhteisiin sopeutuneita (11 lajia). Seuraavaksi eniten oli meso-eutrofeja eli keskirusasravinteisuutta suosivia lajeja (8 lajia) ja sen jälkeen mesotrofeja eli keskiravinteisuutta suosivia lajeja (5 lajia). Keski-

vähäravinteisuutta suosivia lajeja eli meso-oligotrofeja oli 3, kuten myös runsasravinteisuutta eli eutrofiaa suosivia lajeja. Vähäravinteisuutta suosivia lajeja eli oligotrofeja ei todettu ollenkaan.

Runsausindeksien perusteella Gallträskin vesikasvillisuus oli vuonna 2024 aiempaa runsaampaa. Selkein kasvillisuuden runsastuminen on kuitenkin tapahtunut vuonna 2020, jolloin uposlehtiset ovat alkaneet vallata alaa järvessä. Vesikasvillisuuden niitot ja juurakkojen poistot ovat voineet vapauttaa kasvutilaa uposlehtisille ja lisätä valon määrää pohjalla.

Myös kelluslehtiset ovat kuitenkin pysyneet runsaina. Vuoden 2020 jälkeen kasvillisuuden runsastuminen on jatkunut ja vuonna 2024 kaikilla linjoilla kasvillisuus oli hieman edellistä seurantakertaa (2022) runsaampaa. Runsausindekseihin on osaltaan voinut vaikuttaa se, että käytetty peittävyiden arviointimenetelmä on subjektiivinen. Lisäksi kasvillisuuden runsauteen on voinut vaikuttaa niittojen ajankohdat suhteessa kasvillisuusseurantojen ajankohtiin. Ainakin vuosina 2011, 2017, 2020 ja 2022 seuranta on tehty vasta vesikasviniittojen aikana tai jälkeen. Vuonna 2024 seuranta puolestaan tehtiin heinäkuussa tietävästi ennen kuin niittoja oli tehty.

Ravinteisuusluokittain tarkasteltuna vuonna 2024 runsaimpia olivat meso-eutrofisten lajit (runsaimpana vesirutto). Myös indifferentit lajit, kuten ulpukka ja lumme, olivat runsaita. Eutrofisia, oligotrofisia ja oligo-mesotrofia lajeja oli niukasti. Indifferentit lajit ovat aiempina vuosina yleensä olleet kaikkein runsaimpia, mutta meso-eutrofisten lajien runsaus on alkanut kasvaa vuonna 2022 johtuen vesiruton runsastumisesta. Myös mesotrofiset lajit ovat hieman runsastuneet vuodesta 2020 alkaen, mikä johtuu ahvenvidan runsastumisesta.

Yksittäisten lajien esiintymisessä on ollut jonkin verran vaihtelua. Esimerkiksi järvisilopartaa (*Nitella flexilis*) ei ole havaittu vuoden 2014 jälkeen ja vaalealahnaruohoa (*Isoëtes echinospora*) vuoden 2011 jälkeen. Karvalehden (*Ceratophyllum demersum*) ja isonäkinsammalen (*Fontinalis antipyretica*) runsaudet ovat vähentyneet 2000-luvun alusta lähtien. Vuonna 2020 järvessä ensi kertaa tavattu kiehkuraärviä (*Myriophyllum verticillatum*) oli vuonna 2024 lähes hävinnyt.

Vesirutto (*Elodea canadensis*), joka havaittiin ensimmäistä kertaa vuonna 2020, oli vuonna 2024 runsastunut merkittävästi ja on vienyt kasvutilaa mm. kiehkuraärviältä. Myös ahvenvita (*Potamogeton perfoliatus*) on runsastunut vuodesta 2020 lähtien. Vesiruttoa esiintyi runsaasti kaikilla tutkituilla linjoilla ja lähes koko järven alueella. Erityisesti järven lounaispäässä vesirutto peitti pohjan paksuna mattona, jonka peittävyys oli 100 % ja joka täytti lähes koko vesipatsaan. Koillisessä vesirutto oli peittävyydeltään arviolta 60–80 %, mutta kasvustojen tiheys ja korkeus ei ollut yhtä suuri kuin lounaispäässä. Vesiruttoa esiintyi myös Gallträskinpuron edustalla laajalla alueella.

Vesirutto viihtyy emäksisessä vedessä ja runsaalla perustuotannollaan nostaa veden pH:ta, edesauttaen näin itselleen suotuisten olosuhteiden muodostumista. Vesiruton massaesiintymät voivat aiheuttaa voimakkaita veden pH:n vaihteluita

Yhdyskuntavaliokunta

§ 40

15.04.2025

ja jopa happikatoja. Vesiruttoa on vaikea poistaa, ja vesikasviniitot voivat jopa edesauttaa vesiruton leviämistä pilkkoessaan versoja pienemmiksi palasiksi.

Yhteenveto

Gallträsk-järven vesikasvillisuus oli vuonna 2024 runsaampaa kuin edeltävinä vuosina. Vesirutto oli levinnyt laajasti ja peitti suuria osia järven pohjasta. Vaikka runsas upokasvillisuus aiheuttaa haittaa järven virkistyskäytölle, on se osaltaan syy Gallträskin veden kirkkauteen ja sinilevien sekä muiden planktonkukintojen vähyyteen. Upokasvit kilpailevat nimittäin levien kanssa ravinteista ja osa upokasveista voi myös erittää levien kasvua haittaavia yhdisteitä.

Helposti pienistäkin versonpalasista leviävää vesiruttoa on vaikea, ellei mahdoton poistaa. Vesikasviniitot sekä muut leikkaavat poistomenetelmät voivat jopa edesauttaa vesiruton leviämistä pilkkoessaan versoja pienemmiksi palasiksi. Raivausnuottoaus on vesiruton poistoon suositeltava menetelmä, mutta sekään ei ole vedenpitävä eikä vesiruttoa yleensä ole mahdollista kokonaan poistaa, kun se kerran on järveen päätenyt.

Vesirutto esiintyy usein runsaana n. 5–7 vuoden sykleissä, joten laji voi itsestäänkin välillä vähentyä Gallträskissä ja asettua osaksi järven ”normaalia” kasvillisuutta.

Gallträskin seuranta- ja hoito-ohjelman 2021–2030:n mukaan järven vesikasvillisuudenseuranta tehdään seuraavan kerran vuonna 2026.

Raportti vuoden 2024 vesikasvillisuudenseurannasta sekä vesiruttokartoituksesta löytyy esityslistan **liitteenä 2**.

Vesikasvillisuuden poisto kesällä 2024

Kaupunki on kokeiluiden kautta yrittänyt löytää sopivaa tapaa poistaa vesikasvillisuutta ja erityisesti vesiruttoa järvestä.

Vesikasvillisuuden ja erityisesti vesiruton poisto kokeiltiin kesällä 2024 kahdella eri tavalla. Järven ulappa-alueella kokeiltiin kasvien poistoa niittämällä. Niittojärjestelmä oli kevyempi (niittoterä kiinnitettynä veneeseen) kun viime vuosina järvestä käytetty järempi niittokone. Järeämmät, tehokkaammat koneet leikkaavat vesikasvillisuutta laajemmalla alueella, mutta ne levittävät samalla pieniä kasvinpaloja, jotka edistävät vesiruton leviämistä. Kokeillessa tätä kevyempää menetelmää, ajatuksena oli, että niitetty massa nousisi niiton jälkeen pintaan yhteisinä lauttoina, josta se saataisiin helposti kerättyä ja läjitettyä rannalle.

Niiton jälkeen näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan niitetty vesirutto jäi niittokohtaan paikalleen ja painui kasaan. Vain satunnaisia kasvin ylimpiä osia nousi pinnalle niiton seurauksena ja näiden kerääminen oli käytännössä haastavaa, koska satunnaiset kasvinpalaset eivät muodostaneet selkeää lauttaa. Niittoa kokeiltiin eri puolilla lampea, ja havainto oli kaikkialla sama. Syy tähän oli, että vesiruttokasvusto on järvestä enimmäkseen painavan mudan alla ja vain pieni osa kasvustosta näkyy vedessä selkeästi vihreänä ylöspäin kasvavana varsina. Pohjaa kauhomalla vesirutto-mutamassaa saa kyllä nostettua pinnalle, mutta vasta ”huuhtelun” jälkeen vihreä vesirutto alkaa erottua paremmin.

Edellä mainitun lisäksi kokeiltiin myös niitto- raivausnuottausyhdistelmää mm. purjehdusseuran laiturin ympäriltä. Nuotta laskettiin veneestä ja vedettiin rannalle. Ennen nuotan vetoa alue niitettiin 3 metrin niittoterällä. Nuotta asetettiin veteen ennen niiton aloitusta, jotta niitossa irtoavat palaset eivät ajelehtisi pois niittoalueelta.

Nuotta keräsi vesiruttoa tehokkaasti, mutta mutainen massa pohjasta teki nuotan raskaaksi ja vaikeutti vetämistä. Nuotta ei takertunut pohjan epätasaisuuksiin kuin kerran, ja se oli helppo irrottaa. Vesirutto oli sekoittuneena pohjamutaan, mikä vaikeutti sen täydellistä poistamista. Nuotta keräsi vesiruttoa hyvin, mutta vesiruton siivilöiminen vedestä vaatii ison kamman tai kauhan. Nuotan sisällä oli havaittavissa reilusti niitettyä ja vedessä kelluvaa vesiruttoa, mutta lopulta vesiruttoa oli vähemmän kuin miltä vedessä näytti olevan.

Yhteenveto

Vesiruton poistaminen Gallträskistä on haasteellista sen laajan esiintymisen ja mutaisen pohjan vuoksi. Tehokkain menetelmä on yleensä niitto-nuottausyhdistelmä, mutta se edellyttää kovaa pohjaa, jota löytyy järvestä vain koillisosassa. Nuottausta vaikeuttaa myös se, että monissa kohdissa lähellä rantaviivaa pohjassa kävely on mahdotonta runsaiden mutakerrostumien takia. Koska niitto-nuottayhdistelmä ei näytä olevan sovelias menetelmä vesiruton poistamiseen Gallträskissä, olisi tärkeää löytää poistomenetelmä, jonka kautta niitetty kasvijäte saataisiin heti kerättyä veneeseen tai lautalle. Näin vältettäisiin kasvinpalojen leviämistä järvessä.

Rantapalveluiden raportissa mainittu pohjan ruoppaaminen ja mutaisen vesiruttokerroksen poistaminen on todennäköisesti tehokkain menetelmä vesiruton vähentämiseksi järvessä. Tämä menetelmä on kuitenkin myös kallein; esimerkiksi vuosina 2009-2011 toteutettu järven imuruoppaus maksoi yhteensä noin 900 000 €. Tavallinen kauharuoppaus saattaa lisäksi vapauttaa ravinteita pohjakerroksista veteen. Kuten aikaisemmin on todettu, vesistötarkkailujen ja kasviplanktonin seurannan mukaan järven ekologinen tila vaihtelee tällä hetkellä ravinnepitoisuuksien ja kasviplanktonien osalta erinomaisen ja hyvän välillä.

Gallträskin seuranta- ja hoito-ohjelman 2021–2030:n mukaan vesikasvillisuutta tulee poistaa järvestä vuosittain.

Raportti vuoden 2024 vesikasvillisuuden poistokokeilusta löytyy **liitteenä 3**.

Toimenpiteet kesällä 2025

Kuntatekniikka ja ympäristötoimi ovat selvittäneet muita menetelmiä, joilla vesikasvillisuutta voitaisiin samanaikaisesti niittää ja kerätä vedestä. Raportissa mainittu Oulun yliopiston prototyyppi keräävästä poistolaitteesta ei ole vielä yleisessä käytössä. Vastaavanlaisia palveluita tarjoavilta toimijoilta on kuitenkin pyydetty tarjousta ja tavoite on, että järven vesikasvillisuutta voitaisiin poistaa laajemmin heti lintujen pesimäkauden jälkeen heinäkuun lopussa.

Kuntatekniikan talousarviossa on tälle vuodelle varattu 15 000 € vesikasvillisuuden poistolaitteiston hankintaan. Sopivan laitteen löytyessä kaupunki voisi lainata laitteistoa paikallisille yhdistyksille, jotka voivat tarvittaessa

Yhdyskuntavaliokunta

§ 40

15.04.2025

talkootyönä tehdä pienimuotoista vesikasvillisuuden poistoa esimerkiksi laitureidensa läheisyydessä. Kaupunki vastaisi jatkossakin järven laajempien vesikasvillisuuden poistotoista.

Yhdyskuntavaliokunnan hyväksytyn suunta-antavan seuranta – ja hoitosuunnitelman mukaan tänä vuonna tulisi myös suorittaa järvessä koekalastusta. Sen avulla voidaan selvittää, onko vesiruton leviäminen järveen vaikuttanut järven kalakantaan.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Yhdyskuntavaliokunta merkitsee raportit Gallträskin vuoden 2024 vedenlaaduntarkkailusta ja kasviplanktonin seurannasta, vesikasvillisuudenseurannasta ja vesiruttokartoituksesta sekä vesikasvillisuuden poistokokeiluista tiedoksi.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

Liite 1: Raportti vuoden 2024 vedenlaatutarkkailusta sekä kasviplanktonin seurannasta

Liite 2: Raportti vuoden 2024 vesikasvillisuudenseurannasta sekä vesiruttokartoituksesta

Liite 3: Raportti vuoden 2024 vesikasvillisuuden poistokokeilusta

Yhdyskuntavaliokunta	§ 41	15.04.2025
----------------------	------	------------

Keskustelua kuluneesta valtuustokaudesta

YLV 15.04.2025 § 41

197/00.03.03/2025

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 3041 234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valtuustokausi on lähestymässä loppuaan. Yhdyskuntavaliokunta on kokoontunut 52 kertaa 23.8.2021 lukien. Nykyisellä kokoonpanolla on jäljellä vielä yksi kokous 13.5.2025. Toimialan toiminnan ja valiokuntayhteistyön kehittämistä varten on hyvä käydä yhteinen keskustelu kuluneen valtuustokauden kokemuksista:

- mitkä asiat ovat sujuneet hyvin
- mitkä asiat eivät ole edenneet toivotulla tavalla
- kuinka yhdyskuntatoimen toimintaa, yhteistyötä virkamiesten ja poliitikkojen kesken tai valiokuntatyön edellytyksiä tulisi parantaa
- millaista palautetta valiokunta haluaisi välittää yhdyskuntatoimen henkilöstölle
- muuta palautetta seuraavaan kauteen

Valiokunnan jäseniä pyydetään kirjaamaan ajatuksiaan edellä luetelluista aiheista ja muistakin tärkeiksi katsomistaan seikoista joko ennen kokousta tai kokouksessa keskustelun aikana.

Palaute käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti ja sitä on tarkoitus hyödyntää ainoastaan toiminnan ja yhteistyön kehittämisessä.

Yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju:

Valiokunta käy keskustelua kuluneesta valtuustokaudesta.

Päätös:

Merkittiin tiedoksi.

Muutoksenhakuohje koskee pykäliä: § 36, § 37, § 38, § 39, § 40, § 41

MUUTOKSENHAKUKIELTO VALMISTELUA TAI TÄYTÄNTÖÖNPANOJA KOSKEVASTA PÄÄTÖKSESTÄ

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska asia koskee vain valmistelua.

Sovellettavat lainkohdat: Kuntalaki (410/2015) 136 §